

# Говор високог представника Валентина Инца пред Савјетом безбједности УН-а

*Вриједи изговорена ријеч.*

Господине предсједавајући, ваше ексцеленције, даме и господо,

Хвала вам што сте ми дали прилику да представим свој седми извјештај на функцији високог представника и укупно 41. извјештај високог представника за Босну и Херцеговину.

Ови дани су посебни за Босну и Херцеговину јер ће ова земља 22. маја обиљежити 20. годишњицу пријема у чланство Уједињених нација, заједно са Хрватском и Словенијом.

Али ови дани су посебни и за моју земљу, Аустрију, јер је она предсједавала Савјетом безбједности тог маја прије тачно 20 година.

Тадашњи аустријски амбасадор др Петер Хоенфелнер, који је предсједавао Савјетом безбједности, 20. маја 1992. године предложио је овом тијелу усвајање одлуке којом се препоручује Генералној скупштини да се Босна и Херцеговина прими у чланство Уједињених нација.

На истом засједању, Савјет безбједности УН-а једногласно је усвојио Резолуцију бр. 755 (1992), којом је подржао ову препоруку.

Предсједавајући Савјета безбједности, др Петер Хоенфелнер, тада је далековидо примијетио да су “све чланице Савјета увјерене да ће Босна и Херцеговина дати значајан допринос раду ове организације”.

На основу ове историјске препоруке, Босна и Херцеговина је

прије 20 година, 22. маја 1992. године, без гласања, примљена у чланство УН-а Резолуцијом бр. 46/237 Генералне скупштине УН-а.

Хтио бих да искористимову прилику да из свег срца честитам Босни и Херцеговини, и веома ми је драго да – као што је и предвиђено прије 20 година – Босна и Херцеговина заиста даје значајан допринос раду ове организације, а недавно и успјешно извршеним мандатом несталне чланице Савјета безбједности.

Такође желим да искористимову прилику да честитам Хрватској и Словенији овај догађај. У Словенији се датум пријема у УН чак обиљежава као “дан словеначке дипломатије.”

Овакве годишњице су вријеме за размишљање. Осврћући се уназад, нико не може спорити да је Босна и Херцеговина отишла далеко. Али не можемо ни спорити да је пред овом земљом још дуг пут прије него што посао буде окончан.

У исто вријеме, веома ми је драго што могу да извијестим да је 2012. година почела добро, са знацима позитивних промјена у земљи.

Допустите ми да вас обавијестим о најзначајнијим позитивним дешавањима у посљедњих неколико мјесеци, дешавањима за која вјерујем да нуде стварну наду да 2012. може бити добра година за Босну и Херцеговину.

Десетог фебруара – више од 16 мјесеци након избора – коначно је именована државна влада, са предсједавајућим из реда Хрвата. Влада се заснива на коалицији шест најјачих странака.

Био сам посебно задовољан тим исходом пошто сам досљедно и стално инсистирао да се испоштује принцип ротирања представника различитих националности на функцији државног премијера између мандата. Сходно томе, сада имамо премијера који је из хрватског конститутивног народа. И узгред, он је одлично започео свој мандат. Да власти овога пута нису испоштовале принцип ротације, било би јако тешко поново

успоставити ову процедуру која је веома важна за Босну и Херцеговину.

Надаље, једнако досљедно и континуирано сам заговарао да шест странака које чине Савјетминистара – имајући у виду подршку коју су добили на изборима – сnose највећу одговорност за формирање владе и напредак земље. Апеловао сам на странке да то учине, али сам им једнако тако дао до знања да је до њих да формирају владу и да међународна заједница неће интервенисати.

Формирању владе је претходило усвајање два закона на државном нивоу која су дуго чекала на усвајање – Закона о државној помоћи и Закона о попису становништва, од којих су оба важна за процес придруживања ЕУ.

Затим су, деветог марта, лидери шест водећих странака постигли договор о два питања која су утврђена као предуслови за затварање моје канцеларије, а то су питање власништва и кориштења војне имовине, те шире питање власништва и кориштења државне имовине. Генерално, договор страначких лидера од деветог марта је позитиван корак и нуди стварну наду да ће доћи до напретка.

Што је најважније, напредак у вези са питањем војне имовине помогао би у стварању правих услова за пуно учешће Босне и Херцеговине у Акционом плану за чланство у НАТО-у (*Membership Action Plan* – MAP) – корак који увијек досљедно и снажно подржавам. Надам се да ћемо у сљедећих неколико дана чути добре вијести са самита у Чикагу. Био би то прави подстицај за Босну и Херцеговину и сигнал овој земљи да је напредак на евро-атлантском путу могућ.

Наравно, критеријумза то је имплементација. Оно што сад треба показати је дјеловање државне и ентитетских влада у смислу спровођења договора који су постигли.

Такође, осим напретка у вези са војном и државном имовином, Управни одбор Савјета за имплементацију мира тренутно разговара о будућности режима међународне супервизије у

Дистрикту Брчко. Ово питање је још једно од пет циљева и два услова који су постављени за затварање OHR-а.

Моја канцеларијаће охрабривати и подржавати локалне органе власти да постигну напредак, али ја нећу радити умјесто њих. Та времена су прошла. Напредак могу остварити једино домаће институције.

То се такође односи и на имплементацију пресуде Европског суда за људска права у предмету Сејдић-Финци којом се од Босне и Херцеговине тражи да измијени начин избора чланова њеног Предсједништва и делегата у Дому народа. Напредак у вези с овим питањем је битан за пут Босне и Херцеговине ка Европској унији, али је прије свега битан сам од себе и сам по себи јер су питања људских права и владавине права изузетно значајна. Дозволите ми да искористим ову прилику да још једном позовем лидере да предузму додатне напоре и постигну договор.

Сви ови позитивни помаци које сам управо набројао су резултат чињенице да се политичари напоскон састају и међусобно разговарају.

Тако једноставно, а ипак је то све до сада било тако недостижно.

Истовремено, Босна и Херцеговина и даље има користи од позитивне климе у региону, којој су у великој мјери допринијели предсједник Републике Хрватске Јосиповић и министар спољних послова Пусић, као и предсједник Републике Србије, Тадић. Улога Црне Горе у овом побољшаном регионалном окружењу је такође била изузетно конструктивна.

Тако да сада први пут након дужег времена у Босни и Херцеговини имамо политички процес заснован на дијалогу и спремности на компромис. Ово враћање политичком дијалогу, преговарању и постизању компромиса, до чега је требало доћи далеко раније, веома је добра вијест. Уколико се овај тренд буде наставио и развијао, уколико босанскохерцеговачки лидери испуне обавезе које су преузели, онда би 2012. година заиста

могла бити преломна година на путу ка интеграцији у евро-атлантске институције. У сваком случају, ова година је започела као година која изузетно обећава.

\*\*\*

Истовремено, с обзиром на свој мандат, такође морам и званично да споменем дешавања која су мање добродошла.

Паралелно с овом позитивном динамиком, и даље имамо присутну паралелну динамику политичких програма који позивају на подјелу, као што је то био случај и у протеклих шест година. Током периода на који се односи овај извјештај, имали смо неколико проблематичних изазова уперених против Дејтонског мировног споразума и територијалног интегритета БиХ, укључујући и низ изјава којима се доводила у питање државотворност Босне и Херцеговине. Релевантне цитате и детаље у вези са овим дешавањем можете наћи у мом извјештају.

Ово су аспекти иначе позитивне политичке ситуације у Босни и Херцеговини који нису добродошли, али морамо их имати на уму. Узимајући у обзир свој мандат, овакве изазове морам схватати озбиљно.

Још једно питање које помно пратим је питање државног буџета. Државни буџет за 2011. годину је усвојен тек 2012. године, а још увијек чекамо усвајање буџета за 2012. годину, те глобалног фискалног оквира за период 2012.-2014. Буџет за 2012. годину је сада прошао прво читање у Представничком дому БиХ. Срдачно поздрављам овај корак, те се надам да ће парламент брзо завршити свој посао како бисмо коначно имали буџет на државном нивоу. Остаје да се види како ће буџет, који је мањи од задњег буџета усвојеног у редовној процедури за 2010. годину, утицати на функционисање државних институција. Ипак се надамо да ће буџет бити одговарајући за основне функције државе, укључујући и оне које су релевантне за перспективу земље у ЕУ и НАТО-у.

Година 2012. је изборна година што са собом носи посебне изазове. Води се жестока дискусија по питању изборних правила

за Мостар и Сребреницу и то може значајно да утиче на ток изборне кампање. Оба мјеста су посебна и захтијевају нашу сталну пажњу. Моја канцеларија ће сигурно учинити додатне напоре током 2012. године како би помогла објема заједницама да постигну напредак у интересу грађана који тамо живе, те дала допринос стварању окружења које ће омогућити самоодрживу коегзистенцију бројним будућим генерацијама.

Указивањем на ове потешкоће и изазове не желим да умањим веома стварне и дуго очекиване сигнале позитивног политичког напретка које, како се чини, са собом носи динамика европских интеграција. Истовремено желим да подсјетим да је БиХ веома специфична земља чија је недавна прошлост била пуна немилих догађаја. Потребан је посебан и пажљиво дефинисан приступ. То је нешто што не смијемо игнорисати док гледамо у будућност.

Како је Устав Босне и Херцеговине написан као дио Мировног споразума, фактор Дејтона ће у неком облику увијек бити присутан у Босни и Херцеговини. Међутим, од суштинског је значаја да се настави стално и систематско јачање фактора ЕУ пошто евро-атлантска будућност јесте будућност Босне и Херцеговине, и то њена једина будућност. Нема потребе да кажем да је то пут који има моје пуно поштовање и безрезервну подршку.

Надам се да ће чињеница колико је далеко одмакла током посљедњих двадесет година дати снагу земљи, те да ће ова реалност инспирисати политичке лидере да испуне своје одговорности према грађанима и – усуђујем се то рећи – према међународној заједници.

Имајући у виду колико је међународна заједница инвестирала у БиХ током ових година, више је него природно да имамо очекивања од политичких лидера и власти у Босни и Херцеговини. У посљедњих шест мјесеци су доказали да могу постићи напредак – сада очекујемо и треба давидимо више од тога.

\*\*\*

Предсјеадвајући, ексцеленције, даме и господо, дозволите да закључим своје излагање тако што ћу нагласити три ствари.

**1.** Последња дешавања дају наду у истински напредак, али још увијек је јако рано. Желимо да видимомного више у смислу конкретних резултата и вјерујем да ће тако и бити. 2012. може бити преломна година за БиХ у њеним настојањима да оствари напредак ка пуним евро-атлантским интеграцијама. Чланство у НАТО-у и ЕУ два су дијела јединственог пута Босне и Херцеговине. Они се надопуњују и у потпуности подржавам оба.

**2.** Не можемо да игноришемочињеницу да и даље има изазова уперених против Мировног споразума. Морамо осигурати да смо адекватно опремљени да се суочимо са таквим изазовима. На тај начин такође ћемо подржати напоре оних снага у земљи које желе да идунапријед и да се приближеевро-атлантским интеграцијама.

**3.** Наше јединство је наша снага – јединство међународне заједнице. Босна и Херцеговина може бити узор, примјер како међународна заједница успјешно сарађује и говори једним гласом. На терену у Сарајеву ово је већ остварено. Петер Соренсен, нови специјални представник ЕУ, имао је фантастичан почетак у Босни и Херцеговини. Треба да му дамонашу пуну подршку. Он и ја, као и наше канцеларије, веома добро сарађујемо. Спреман сам и даље да сарађујемса њим и свим другим актерима, укључујући Савјет безбједности УН-а, зато што чврсто вјерујем да ћемо успјети све док смо уједињени.

Много тога смо постигли у протеклих двадесет година и уложили смо огромне количине енергије и ресурса. Морамо осигурати да и даље останемо определијељени и да успјешно довршимо нашу мисију у Босни и Херцеговини. То се може постићи. То се може урадити.

Хвала.